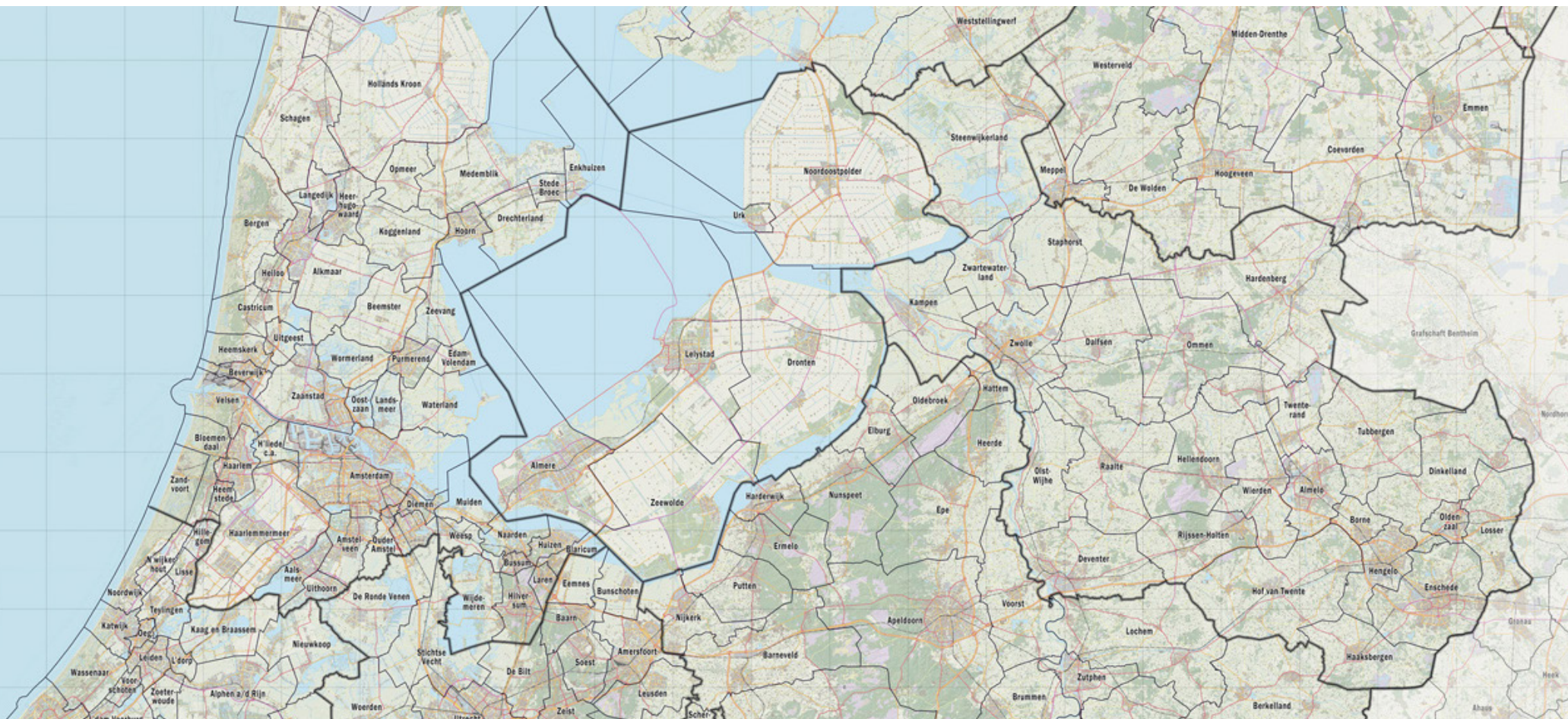

Bestuurlijke Netwerkkarten Crisisbeheersing

Bevoegdheidenschema 4 – Oppervlaktewater en waterkering

Nederlandse Academie voor Crisisbeheersing en Brandweezorg
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.nipv.nl
info@nipv.nl
026 355 24 00

Colofon

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan de samensteller geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade ontstaan door eventuele fouten c.q. onvolkomenheden in deze publicatie.

Om deze publicatie te kunnen blijven ontwikkelen en verbeteren, ontvangen wij graag commentaar en suggesties ter verbetering. Vragen of opmerkingen kunt u sturen naar info@nipv.nl, onder vermelding van Bestuurlijke Netwerkkarten.

© Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) en provincie Noord-Holland, 2025

Auteur(s) Merijn ten Dam, Samantha Daniels, Ernst Brainich
Contactpersoon Merijn ten Dam

Datum 2025
Status handboek
Versie 202504

Wij hechten veel belang aan kennisdeling. Delen uit deze publicatie mogen dan ook worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding.

Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid is bij wet vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid.

4 Bevoegdheidenschema oppervlakte water en waterkering ('natte' waterstaatswerken)

voor Noordzee, zie het schema Noordzee, zeescheepvaart, havens

milieu-incident binnenwateren

inclusief waterbodem en oever, en Waddenzee, IJsselmeergebied, Zuid-Hollandse en Zeeuwse wateren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie			
1a. melding/informatie milieu-incident algemeen			
	1a.1. eenieder aan overheid via politie, of indien mogelijk rechtstreeks aan beheerder	1a.1.art. 1.6 Omgevingswet	1a.1. generieke zorgplicht

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	1a.2. eenieder aan burgemeester	1a.2. art. 50 Wet veiligheidsregio's; art. 4 lid 1 Besluit informatie inzake rampen en crises	
	1a.3. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio aan bevolking en hulpverleners	1a.3. art. 7 lid 1 en 2 Wet jo art. 39 veiligheidsregio's art. 10 lid 1 en art. 11 Besluit informatie inzake rampen en crises	
	1a.4 voorzitter veiligheidsregio's aan minister	1a.4. art. 13 Besluit informatie inzake rampen en crises	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p>1b. melding aan overheid indien zich een ongewoon voorval voordoet of heeft voorgedaan, waardoor nadelige gevolgen voor het watermilieu zijn ontstaan of dreigen te ontstaan</p>			<p>1b. de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet definieert een ongewoon voorval als een gebeurtenis, ongeacht de oorzaak daarvan, die afwijkt van het normale verloop van een activiteit, zoals een storing, ongeluk en calamiteit, waardoor significante nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. een geval van een inbreuk op vergunningsvoorwaarden als bedoeld in > art. 8 Richtlijn industriële emissies, of b. een zwaar ongeval als bedoeld in artikel 3, onder 13, van de Seveso-richtlijn
	<p>1b.1. veroorzaker aan bevoegd gezag (vergunningverlener of orgaan aan wie een melding in het kader van algemene regels moet worden gericht)</p>	<p>1b.1. 2.2 art. 1.6 Omgevingswet; art. 2.21 jo art. 2.2 t/m 2.9 Besluit activiteiten leefomgeving</p>	
	<p>1b.2. aan waterschap voor een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam in beheer bij een waterschap en een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk</p>	<p>1b.2. art. 2.21 jo. art. 2.4 Besluit activiteiten leefomgeving</p>	<p>1c. titel 17.2 is mede van toepassing op water (zie definitie van milieuschade in art. 17.6 Wet milieubeheer)</p>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			<p>titel 17.2 Wet milieubeheer geldt alleen boven een schadedrempel en in bepaalde gevallen, zie het schema milieu</p> <p>zie ook hierna 2b.6</p>
1c.1. melding aan overheid; informatie verstrekken door degene die een activiteit verricht waardoor er watermilieuschade of een onmiddellijke dreiging daarvan ontstaat	1c.1. aan bevoegd gezag (beheerder oppervlaktewater)	1c.1.art. 17.10 lid 1 Wet milieubeheer; art. 17.12 lid 2 Wet milieubeheer; art. 17.13 lid 2 Wet milieubeheer	1c.1. titel 17.2 Wet milieubeheer
1c.2. doormelding overheden onderling	1c.2. bevoegd gezag aan burgemeesters betrokken gemeenten, voorzitter veiligheidsregio bij een (mogelijk) gemeentegrens overschrijdend incident, beheerder van oppervlaktewaterlichaam of zuiveringstechnisch werk, inspecteur Inspectie Leefomgeving en Transport, andere betrokken bestuursorganen en overheidsdiensten	1c.2 art. 19.3 lid 1 Omgevingswet; art. 17.12 lid 3 Wet milieubeheer; art. 17.13 lid 3 Wet milieubeheer	<p>1c.2. doormeldings- en informatieplicht van bevoegd gezag</p> <p>wat betreft waterbodembodem en oevers, aangezien het beheer hiervan valt onder het integraal waterbeheer, is melding aan Gedeputeerde Staten weliswaar voorgeschreven, maar de waterbeheerder zal optreden</p> <p>samenwerking tussen de betreffende dienst Rijkswaterstaat, het waterschap en de veiligheidsregio is en wordt per regio vastgelegd in een convenant</p>
1c.3. informeren regering ander land	1c.3. minister aan andere staat	1c.3. art. 14 lid 2 Besluit informatie inzake rampen en crises	1c.3. in geval een andere staat getroffen dreigt te worden door een ramp of crisis dient de minister van IenM deze staat te informeren

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1c.4 informeren Europese Commissie door lidstaten	1c.4. minister aan andere staat	art. 18 Richtlijn 2012/18/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2012 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken (Seveso-richtlijn), <i>PbEU</i> 2012, L197/1; art. 28 lid 2 VN Waterlopenverdrag, <i>Trb.</i> 2000, 41 en 104; art. 9 lid 2 onder g, en art. 14 UNECE Waterverdrag, <i>Trb.</i> 1992, 199; art. 3 lid 2 onder a, d en e Maasverdrag, <i>Trb.</i> 2003, 75; art. 3 lid 2 onder a, d en e Scheldeverdrag, <i>Trb.</i> 2003, 76; art. 5 lid 6 Rijnverdrag, <i>Trb.</i> 1999, 139; art. 5 lid 4 onder k Eems-Dollardmilieuprotocol (behorend bij het Eems-Dollardverdrag), <i>Trb.</i> 1996, 258; art. 10 lid 2 Verdrag inzake de grensoverschrijdende gevolgen van industriële ongevallen, Helsinki 17 maart 1992, <i>Trb.</i> 1994, 50	
1d. melding aan personen die getroffen kunnen worden door een onmiddellijke bedreiging van het leven of de gezondheid van personen, van het milieu of van grote materiële belangen van getroffen maatregelen en te volgen gedragslijn	1d. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	1d. art. 19.2 Wet milieubeheer	1d. voor zover deze informatie niet reeds ingevolge art. 7 Wet veiligheidsregio's of een ander wettelijk voorschrift moet worden verstrekt

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1e 1. informeren van de overheid over binnenvaartincident met gevolgen voor watermilieu ; door veroorzaker	1e.1. aan bevoegd gezag door degene die een activiteit verricht waardoor zich (onmiddellijke dreiging van) milieuschade voordoet, zie schema binnenvaart	1e.1. art. 17.10 lid 1 Wet milieubeheer; art. 17.12 lid 2 Wet milieubeheer; art. 17.13 lid 2 Wet milieubeheer;	1e.1.titel 17.2 Wet milieubeheer is van toepassing op water (zie definitie van milieuschade in art. 17.6 Wet milieubeheer) titel 17.2 Wet milieubeheer geldt alleen boven een schadedrempel en in bepaalde gevallen, zie het schema milieu
1f. berichtgeving kwaliteit oppervlaktewater naar aanleiding van milieu-incident (met uitzondering van de Noordzee)	1f. Watermanagement-centrum Nederland WMCN aan betrokken beheerder en drinkwaterbedrijven	1f. geen	1f. de regie op het crisis- en calamiteitenmanagement van Rijkswaterstaat op watergebied is sinds 1 september 2010 ondergebracht in het Watermanagementcentrum Nederland (WMCN, met uitzondering van de Noordzee)
1g. melding aan betrokken beheerders van primaire waterkeringen en gedeputeerde staten bij een overschrijding of dreigende overschrijding van een alarmeringswaarde voor hoogwaterstanden	1g. door minister IenW	1g. art. 19.10 lid 3 Omgevingswet jo art. 15.13 Omgevingsregeling	1g. op het geven van informatie of waarschuwingen bij een overschrijding of dreigende overschrijding van de alarmeringswaarden voor hoogwaterstanden is het Landelijk Draaiboek Hoogwater en Overstromingen van toepassing
1h. bericht en raad door waterschap, op verzoek	1h. verzoek van minister die het aangaat, provinciale staten of gedeputeerde staten	1h. art. 58 Waterschapswet	
1i. afstemmen uitoefening bevoegdheden	1i. door meerdere betrokken bestuursorganen	1i. art. 19.2 lid 2 Omgevingswet	1i. in spoedeisende gevallen kan van afstemming worden afgezien, mits zo spoedig mogelijk na het

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			treffen van de eerst noodzakelijke maatregelen afstemming plaatsvindt
1j.1. melding van gebruik noodbevoegdheid door bevoegd gezag aan veroorzaker	1j.1. bestuur waterschap aan gedeputeerde staten of college van B&W	1j.1. art 19.15 lid 2 Omgevingswet	1j. algemene bepaling inzake het bij beschikking kennisgeven van het treffen van preventieve of herstelmaatregelen
1j.2. melding van nemen maatregel waartoe dagelijks bestuur waterschap bevoegd is	1j.2. voorzitter bestuur waterschap aan dagelijks bestuur en aan gedeputeerde staten	1j.2. art. 96 lid 2 Waterschapswet	1j.2. wanneer o.a. de veiligheid van een of meer waterstaatswerken of anderszins de goede staat daarvan in onmiddellijk en ernstig gevaar is of dreigt te komen, kan de voorzitter alle maatregelen treffen waartoe de besturen bevoegd zijn zolang deze toestand voortduurt en totdat deze besturen van hun bevoegdheid gebruik maken
1k. overleg tussen minister van JenV en minister van IenW over maatregelen die zijn genomen door minister van JenV	1k. minister van IenW en minister van JenV	1k. art. 44 Wet veiligheidsregio's	
2. maatregelen			
2a. eigen maatregelen; voorkomen, beperken, ongedaan maken gevolgen	2a.1. eenieder	2a.1. art. 1.6 Omgevingswet; art. 1.7 Omgevingswet; art. 1.7a Omgevingswet	2a.1. algemene zorgplicht van een ieder voor de fysieke omgeving; verplichting tot het treffen van maatregelen om nadelige gevolgen van activiteiten te voorkomen en verbod tot het

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			verrichten van activiteiten met (mogelijk) aanzienlijke nadelige gevolgen
	2a.2. degene die een milieubelastende activiteit, een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of zuiveringstechnisch werk verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben	2a.2. art. 2.11 Besluit activiteiten leefomgeving	2a.2. specifieke zorgplicht houdende een verplichting tot het treffen van maatregelen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken, ongedaan te maken of achterwege te laten
	2a.3. veroorzaker van een ongewoon voorval	2a.3. art. 19.1 Omgevingswet	2a.3. veroorzaker dient nadelige gevolgen van een ongewoon ongeval zoveel mogelijk tegen te gaan of ongedaan te maken, dan wel te voorkomen dat het voorval verergert, voortduurt of herhaalt, dan wel de oorzaak van het voorval weg te nemen
	2a.4. degene die een activiteit verricht waardoor onmiddellijke dreiging van milieuschade ontstaat	2a.4. art. 17.12 lid 1 Wet milieubeheer; art. 17.13 lid 1 en 6 Wet milieubeheer	2a.4. verplichting tot treffen van preventieve maatregelen; verplichting tot onmiddellijk onder controle houden, inperken, verwijderen of anderszins te beheersen van de betrokken verontreinigende stoffen of andere schadefactoren en tot vaststellen potentiële herstelmaatregelen
	2a.5. schipper/gezagvoerder binnenschip, zie schema binnenvaart		

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
2b. maatregelen overheid			
2b.1. bij ongewoon voorval bij wateractiviteiten waarbij waterschap bevoegd gezag is, veroorzaker verplichten maatregelen te nemen	2b.1. als bevoegd gezag dat belast is met het beheer, i.c. het waterschap, kan zo nodig de voorzitter van het dagelijks bestuur optreden	2b.1. art. 19.4 Omgevingswet; art. 96 lid 1 Waterschapswet	2b.1. bevoegd gezag verplicht veroorzaker tot voorkomen van de nadelige gevolgen van het ongewoon voorval en kan daartoe aanwijzingen geven wanneer o.a. de veiligheid van een of meer waterstaatswerken, of anderszins de goede staat daarvan, in onmiddellijk en ernstig gevaar is of dreigt te komen, kan de voorzitter alle maatregelen treffen waartoe de besturen bevoegd zijn, zolang deze toestand voortduurt en totdat deze besturen van hun bevoegdheid gebruik maken
2b.1a. maatregelen nemen in geval niet onmiddellijk of tijdig bekend door wie of waardoor ongewoon voorval is veroorzaakt	2b.1a. idem	2b.1a. art 19.5 lid 1 Omgevingswet; art. 96 lid 1 Waterschapswet	2b.1a. bevoegd gezag of het college van B&W kan preventieve of herstelmaatregelen treffen
2b.2. bij gevaar voor waterstaatswerken en zolang de daardoor ontstane situatie dit nodig maakt, alle nodige maatregelen op waterstaatsterrein, met inbegrip van een verbod tot lozingen	2b.2.beheerder waterstaatswerken, waterschapsbestuur	2b.2. art. 19.15 lid 1 Omgevingswet; art. 96 lid 1 Waterschapswet	2b.2. afdeling 19.4 Omgevingswet maakt geen onderscheid tussen waterkwaliteit, waterkwantiteit en waterkering art. 19.13 lid 1 Omgevingswet definieert gevaar als de omstandigheid waardoor de goede staat van een waterstaatswerk onmiddellijk wordt aangetast of dreigt te worden aangetast of dit

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
binnen normaal toegestane grenzen			<p>werk ernstig beschadigd of onbruikbaar wordt. In geval van gevaar kan de beheerder maatregelen treffen in afwijking van de wettelijke voorschriften. Het betreft vormvrij noodrecht, geen KB vereist</p> <p>de structuur van de RWS-bestrijdingsorganisatie is uitgewerkt in het Uitvoeringskader bestrijding olieverontreiniging rijkswateren (februari 2023). Hierin wordt ook de bestrijding uitgewerkt van verontreinigingen op de Nederlandse wateren door andere (milieubedreigende) stoffen die met dezelfde bestrijdingstechnieken als olie opgeruimd kunnen worden</p>
2b.3. instructie (synoniem voor opdracht, bevel) geven tot optreden bij gevaar voor waterstaatswerken			
	2b.3a. gedeputeerde staten aan dagelijks bestuur waterschap bij onvoldoende optreden bij gevaar; indien de omstandigheden voorafgaand bijeenkomen gedeputeerde staten niet mogelijk maken: commissaris van de Koning	2b.3a. art. 19.16 lid 1 en 2 jo. art. 2.33 Omgevingswet	2b.3a. instructiebesluit gedeputeerde staten jegens gemeenteraad of waterschapsbestuur waarvan het beheergebied geheel of grotendeels in de betrokken provincie ligt; instructiebesluit bij gevaar voor waterstaatswerken

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	2b.3b. minister van IenW aan gedeputeerde staten of bestuur waterschap bij onvoldoende optreden bij gevaar door gedeputeerde staten of commissaris van de Koning	2b.3b. art. 19.16 lid 4 onder a jo. art. 2.34 Omgevingswet	2b.3b. op grond van deze bepalingen kan de minister bijsturen of de regie volledig centraliseren
	2b.3c. minister van IenW aan bestuur waterschap bij onvoldoende optreden van bestuur waterschap bij gevaar voor een <i>primaire kering</i>	2b.3c. art. 19.16 lid 4 onder b jo. art. 2.34 Omgevingswet	2b.3c. in tegenstelling tot het regulier toezicht op primaire keringen wordt deze bevoegdheid niet uitgeoefend door ILT, maar direct door de minister
	2b.3d. minister van JenV	2b.3d. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter	2b.3d. indien noodzakelijk om maatregelen te nemen ter voorkoming van een terroristisch misdrijf of om op voorhand de gevolgen daarvan te beperken en indien overleg of overeenstemming over die maatregelen tussen de minister van JenV en de minister van IenW niet tijdig mogelijk is, kan de minister van JenV de instructiebevoegdheid van de minister van IenW jegens het waterschapsbestuur overnemen
2b.4 scheepvaartmaatregelen, zie schema binnenvaart			
2b.5. toepassing titel 17.2 Wet milieubeheer			2b.5. titel 17.2 Wet milieubeheer geldt alleen boven een schadedrempel en in bepaalde gevallen, zie het schema milieu

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			titel 17.2 is van toepassing op water (zie definitie van milieuschade in art. 17.6 Wet milieubeheer)
2b.6a. verplichten maatregelen te treffen of zelf maatregelen treffen of uitvoering daarvan opdragen aan derden	2b.6a. bevoegd gezag volgens art. 17.9 lid 1 en 2 Wet milieubeheer: hier de waterbeheerder	2b.6a. art. 17.10 lid 1 onder c en d en lid 2 Wet milieubeheer; art. 17.12 lid 4 Wet milieubeheer; art. 17.13 lid 5 Wet milieubeheer; art. 17.14 lid 3 en 4 Wet milieubeheer	
2b.6b. vordering tot treffen van maatregelen door dagelijks bestuur van waterschap	2b.6b. minister van IenW	2b.6b. art. 17.15 lid 2 Wet milieubeheer	
2b.6c. verzoek tot geven beschikking houdende een verplichting tot het treffen van maatregelen	2b.6c. belanghebbenden bij het bevoegd gezag	2b.6c. art. 17.15 lid 1 Wet milieubeheer	
2c. toepassing titel 17.3 Wet milieubeheer: alle maatregelen die de minister nodig acht indien er sprake is van onduelbaar gevaar, waaronder:- stopzetten productie of invoeren van stoffen, mengsels, genetisch gemodificeerde organismen of producten die deze bevatten; - inbeslagname of vernietigen daarvan;	2c. minister van IenW	2c. art. 17.19 lid 1 en 2 Wet milieubeheer	2c. titel 17.3 is van toepassing op water (is niet uitgezonderd in art. 22.1 Wet milieubeheer) art. 17.19 Wet milieubeheer is vergelijkbaar met art. 46 lid 2 Kernenergiewet

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p>- toestemming noodzakelijk tot betreden gebied en van vervoer van dieren, planten, goederen in/uit gebied; - verwijderen personen, dieren, planten, goederen uit bepaalde gebieden</p>			
	2c.1. minister van lenW, in overeenstemming met minister die het mede aangaat, tenzij spoed	2c.1. art. 17.19 lid 3 Wet milieubeheer	
	2c.2. minister van JenV	2c.2. Besluit tijdelijke herindeling ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter jo. art. 17.19 Wet milieubeheer	2c.2. indien noodzakelijk om maatregelen te nemen ter voorkoming van een terroristisch misdrijf of om op voorhand de gevolgen daarvan te beperken en indien overleg of overeenstemming over die maatregelen tussen de minister van JenV en de minister van lenW niet tijdig mogelijk is, kan de minister van JenV de instructiebevoegdheid van de minister van lenW jegens het waterschapsbestuur overnemen
2d. maatregelen door lokaal gezag ter handhaving openbare veiligheid: bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare veiligheid; idem geven van voorschriften (noodverordening); opperbevel	2d. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	2d. art. 175 en 176 Gemeentewet; art. 4, 5 en 39 Wet veiligheidsregio's	2d. een interventie jegens een waterschap vindt plaats door gedeputeerde staten of de minister van lenW. De burgemeester of voorzitter veiligheidsregio zou op grond van zijn noodbevelsbevoegdheid (inclusief het opperbevel) aan een beheerder zo nodig een opdracht kunnen geven; toepassing van het beginsel van subsidiariteit houdt echter in dat hij in beginsel een verzoek tot interventie doet aan

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			<p>gedeputeerde staten of de minister van IenW. De burgemeester of voorzitter veiligheidsregio past dan dus in beginsel niet zijn bevoegdheden toe</p> <p>zie verder het schema rampenbestrijding algemeen</p>

2e. internationale bijstand en samenwerking

2e. lidstaten

2e. art. 11 lid 3 onder I Richtlijn 2000/60/EG van het Europese Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (Kaderrichtlijn water), *PbEU* 2000, L 327/1

art. 27, 28 VN Waterlopenverdrag, *Trb.* 2000, 41 en 104;
 art. 9 lid 2 onder g, en art. 15 UNECE Waterverdrag, *Trb.* 1992, 199;
 art. 5 lid 4 onder k Eems-Dollardmilieuprotocol (behorend bij het Eems-Dollardverdrag), *Trb.* 1996, 258;
 art. 11 lid 2 Verdrag inzake de grensoverschrijdende gevolgen van industriële ongevallen, Helsinki 17 maart 1992, *Trb.* 1994, 50

3. kernongeval

3a. informatie, zie schema milieu

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
3b. maatregelen: regels stellen of maatregelen treffen ter beperking/ ongedaanmaking van gevolgen (zoals versnellen van de afvoer van verontreinigd oppervlaktewater; beschermen oppervlaktewater; maatregelen voor slib)	3b.1. ongeval met categorie A-object of ongeval met categorie B-object dat wordt bestreden als ongeval met categorie A-object: minister van IenW, en met voorzitter veiligheidsregio en commissaris van de Koning die hierbij in het bijzonder betrokken zijn, tenzij spoed	3b.1. art. 46 lid 2 onder i, j en k Kernenergiewet	3b.1-2. voor het onderscheid tussen een categorie A-object en een categorie B-object, zie schema milieu
	3b.2. ongeval met categorie B-object: beheerder van het oppervlaktewater	3b.2. art. 49d Kernenergiewet	
4. visserij , maatregelen bij milieu-incident, zie schema milieu			

watertemperatuur

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. maatregel inzake lozing koelwater, in het bijzonder door elektriciteitsproducenten: afwijken van de normale vergunningvoorschriften	1. beheerder	1. art. 4.3, 5.1 en 5.34 Omgevingswet; paragraaf 4.110 Besluit activiteiten leefomgeving	1. ook van toepassing verklaard op IPPC-inrichtingen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

krachtens de Omgevingswet, op te nemen in de watervergunning, of bij maatwerkvoorschrift afwijken van algemene regels inzake het lozen van koelwater

hoogwater, laagwater, ijsgang

voorkomen en beperken gevaar voor waterstaatswerken (oppervlaktewateren en waterkeringen, en daartoe behorende kunstwerken en hetgeen verder naar hun aard daartoe behoort)

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
-----------	-----------	------------------	-------------

1. informatie

1. in dit schema zijn niet opgenomen de internationale afspraken over melding en alarmering

1a. melding/informatie algemeen

1a.1. eenieder aan burgemeester

1a.1. art. 50 lid 1 Wet veiligheidsregio's; art. 4 lid 1 en 2 Besluit informatie inzake rampen en crises

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
	1a.2. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio aan bevolking	1a.2. art. 7 lid 1 en 2 jo art. 39 Wet veiligheidsregio's; art. 10 lid 1 en art. 11 Besluit informatie inzake rampen en crises	
1b. bericht en raad door waterschap, op verzoek	1b. verzoek van minister die het aangaat, provinciale staten of gedeputeerde staten	1b. art. 58 Waterschapswet	
1c. informatie over afwijkingen van gepubliceerde hoogwaterstanden; waarschuwingen bij overschrijding alarmeringspeil	1c. minister van lenW onverwijld aan betrokken beheerders van primaire waterkeringen en colleges van gedeputeerde staten en eventueel teletekst, e.d.	1c. art. 19.10 lid 3 Omgevingswet jo art. 15.3 Omgevingsregeling	1c. in de praktijk informeert het WMCN de betrokkenen, zie hierboven bij milieu-incident binnenwateren, toelichting bij 1f
1d. informatie over laagwater	1d. Watermanagement-centrum Nederland aan betrokken beheerders en gedeputeerde staten eventueel Teletekst, e.d.	1d. geen	
1e. berichten aan de scheepvaart, zie schema binnenvaart			
1f. specifieke informatie waterhuishouding	1f. beheerders onderling (waterschap - waterschap; waterschap - RWS / WMCN)	1f. geen	

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1g. afstemmen uitoefening bevoegdheden, zie hierboven bij milieu-incident binnenwateren, 1i			
1h. overleg met minister van JenV over maatregelen door minister van lenW	1h. minister van lenW en minister van JenV	1h. art. 44 Wet veiligheidsregio's	
1i. informeren regering ander land	1i. lidstaten	<p>1i. art. 1 onder e Richtlijn 2000/60/EG van het Europese Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (Kaderrichtlijn water), <i>PbEU</i>. 2000, L 327/1;</p> <p>art. 7 Richtlijn 2007/60/EG van het Europese Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's (Hoogwaterrichtlijn), <i>PbEU</i> 2007, L 288/27;</p> <p>art. 28 VN Waterlopenverdrag, <i>Trb.</i> 2000, 41 en 104;</p> <p>art. 9 lid 2 onder g, en art. 14 UNECE Waterverdrag, <i>Trb.</i> 1992, 199;</p> <p>art. 3 lid 2 onder e Maasverdrag, <i>Trb.</i> 2003, 75;</p> <p>art. 3 lid 2 onder e Scheldeverdrag, <i>Trb.</i> 2003, 76;</p> <p>Verdrag waterafvoer Maas, <i>Trb.</i> 1995, 50 en 51;</p>	<p>1i. in de praktijk wordt Rijkswaterstaat rechtstreeks geïnformeerd door zusterorganisaties in het buitenland</p> <p>het Maasverdrag en het Scheldeverdrag vervangen de verdragen inzake de bescherming van de Maas en de Schelde (<i>Trb.</i> 1994, 149 en 150)</p>

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
		art. 5 lid 6 Rijnverdrag, <i>Trb.</i> 1999, 139	

2. maatregelen

2a. scheepvaartmaatregelen, zie schema binnenvaart en schema Noordzee, zeescheepvaart, havens

2b. in het geval van (dreiging van) gevaar voor waterstaatswerken zolang de daardoor ontstane situatie het nodig maakt, alle nodig geoordeelde maatregelen treffen op waterstaatsterrein

2b. als beheerder, d.w.z. het bevoegd gezag dat belast is met het beheer; als dat gezag het waterschap is, kan spoedshalve zo nodig de voorzitter van het dagelijks bestuur optreden

2b. art. 19.15 lid 1 Omgevingswet; art. 96 lid 1 Waterschapswet

2b. vormvrij noodrecht, geen KB vereist

2c. toepassen verdringingsreeks bij waterschaarste

2c. beheerder

2c. art. 2.42 Omgevingswet jo art. 3.14 Besluit kwaliteit leefomgeving

2d. optreden hoger gezag, zie toelichting en zie hierboven onder milieu-incident binnenwateren, onder 2b en 2c

2e. redding

2e. operationele diensten gemeente

2e. en 2f. zie het schema rampenbestrijding algemeen

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
2f. maatregelen door lokaal gezag ter handhaving openbare veiligheid: bevelen of noodbevelen die nodig zijn voor de handhaving van de openbare veiligheid; idem geven van voorschriften (noodverordening); opperbevel	2f. burgemeester of voorzitter veiligheidsregio	2f. art. 175 en 176 Gemeentewet; art.5 en 39 lid 1 Wet veiligheidsregio's	2f. een interventie jegens een beheerder vindt plaats door de minister van lenW. De burgemeester of voorzitter veiligheidsregio zou op grond van zijn noodbevelsbevoegdheid (inclusief het opperbevel) aan een beheerder zo nodig een opdracht kunnen geven; het subsidiariteitsbeginsel vergt echter dat hij in beginsel een verzoek tot interventie doet aan de minister van lenW
2g. internationale bijstand en samenwerking	2g. lidstaten	<p>2g. art. 1 onder e Richtlijn 2000/60/EG van het Europese Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (Kaderrichtlijn water), <i>PbEU</i> 2000, L 327/1;</p> <p>art. 7 Richtlijn 2007/60/EG van het Europese Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's (Hoogwaterrichtlijn), <i>PbEU</i> 2007, L 288/27;</p> <p>art. 27 en 28 VN Waterlopenverdrag, <i>Trb.</i> 2000, 41 en 104; art. 9 lid 2 onder g, en art. 15 UNECE Waterverdrag, <i>Trb.</i> 1992, 199; Verdrag waterafvoer Maas, <i>Trb.</i> 1995, 50 en 51</p>	2g. zie ook de algemene Europese en internationale bijstand, schema rampenbestrijding algemeen, onder bedreiging openbare veiligheid algemeen

zwemwater

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. informatie			
1a. melding/informatie algemeen/milieu-incident			
	1a.1. eenieder aan overheid via politie, of indien mogelijk rechtstreeks aan beheerder	1a.1 art.1.6 Omgevingswet	generieke zorgplicht
	1a.2. eenieder aan burgemeester	1a.2. art. 50 lid 1 Wet veiligheidsregio's; art. 4 lid 1 en 2 Besluit informatie inzake rampen en crises	
1b. informeren publiek	1b. gedeputeerde staten	1b. art. 3.7, 3.8 en 3.9 Besluit kwaliteit leefomgeving	1b. is een van de beheersmaatregelen waarvoor gedeputeerde staten verantwoordelijk is zie verder onder 2a
2. Maatregelen			
2a. zwemwater-beheersmaatregelen	2a. gedeputeerde staten of waterbeheerder	2a. art. 3.7, 3.8 en 3.9 Besluit kwaliteit leefomgeving	2a. beheersmaatregelen van gedeputeerde staten betreffen het verstrekken van informatie aan publiek en eventueel negatief zwemadvies of een zwemverbod (zie onder 2b);

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
			voor waterbeheerder de uitvoering van maatregelen om blootstelling van zwemmers aan verontreiniging te voorkomen en om de gevaren van verontreiniging te verminderen
2b. een zwemverbod instellen of een negatief zwemadvies uitbrengen	2b. gedeputeerde staten	2b. art. 2.38 Omgevingswet	

vordering

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
1. vordering eigendomsrecht en gebruiksrecht algemeen (materieel en infrastructuur)	1. alle ministers in overeenstemming met minister van EZK	1. art. 3a* en 5 Vorderingswet	1a. in werking te stellen noodrecht, KB vereist zie verder het schema schaarste algemeen
2. onteigenen in het geval van watersnood	2. dagelijks bestuur waterschap c.q. voorzitter; 'hoogste burgerlijke overheid ter plaatse aanwezig' (bijv. ook HID regionale dienst Rijkswaterstaat of districtshoofd)	2. art. 73 lid 1 en 2 Onteigeningswet	2. vormvrij noodrecht, geen KB vereist

maatregel	instantie	wettelijke basis	toelichting
<p>1. aanwijzing en optreden rijksheren vertegenwoordiging minister in regionaal beleidsteam; uitoefenen van noodbevoegdheden namens de minister</p>		<p>1. onder meer (hier relevant): - toepassing Vorderingswet: art. 16 Prijzenoodwet en Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving; - art. 27 Vervoersnoodwet en Aanwijzingsbesluit noodwetgeving Infrastructuur en Milieu</p>	<p>1. rijksheren zijn vertegenwoordigers van de minister in de regio. Aanwijzing vindt plaats in de preparatiefase</p> <p>aanwijzing van rijksheren op grond van de Distributiewet heeft niet plaatsgevonden</p>
	<p>1a. aanwijzing: regering, bij amvb</p>	<p>1a.art. 2 onder f Aanwijzingsbesluit economische noodwetgeving; art. 2 lid 1 Aanwijzingsbesluit noodwetgeving Infrastructuur en Milieu</p>	
	<p>1b. optreden: krachtens algemeen mandaat of mandaat voor een bepaald geval door minister van IenW</p>	<p>art. 16 lid 2 Prijzenoodwet</p>	

*) Inwerkingstelling bij Koninklijk Besluit, hetzij separaat, hetzij nadat de beperkte of algemene noodtoestand is afgekondigd (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), tenzij urgentie onverwijlde inwerkingstelling noodzakelijk maakt (dan: op grond van ongeschreven recht). Zoals vermeld in het schema wordt de waterstaatsnoodwetgeving vormvrij in werking gesteld.

NB 'Waterkeringen' (tunnels en waterkeringen) is een sector die valt onder alertering terrorismebestrijding (atb). De bijlage bij het Besluit van 14 december 2005, houdende tijdelijke herindeling van ministeriële taken in het geval van een terroristische dreiging met een urgent karakter (Stb. 2005, 662), kent echter slechts één verwijzing naar de waterstaatswetgeving, waarschijnlijk onterecht.